

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ПРОФЕСІЙНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА РІВНЕНЩИНИ:

персоналії, технології,
виклики сьогодення

Монографія

Видавництво
"Волинські обереги"

2025

УДК 7:378.016(477.81)

П-84

*Рекомендовано до друку вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 5 від 24 квітня 2025 року)*

Рецензенти:

СТЕЛЬМАШУК Галина – завідувач кафедри дизайну Волинського національного університету імені Лесі Українки, доктор мистецтвознавства, професор, академік Національної академії мистецтв України, член Національної Спілки художників України;

ТИМЧУК Лариса – доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Авторський колектив:

Антонюк-Коберська Н.М., Вернюк Я.С., Власюк О.П., Ганжа М.В., Гузь Я.В., Крайлюк Л.В., Локшук І.М., Русак О.Л., Сташук О.А., Токар І.В., Чернієнко В.А., Шеретюк Р.М.

П-84 Професійна мистецька освіта Рівненщини: персоналії, технології, виклики сьогодення: монографія / Рівненський державний гуманітарний університет; авт. кол.: Н.М. Антонюк-Коберська та ін. – Рівне : Волин. обереги, 2025. – 236 с.

ISBN 978-617-8161-72-9

© Антонюк-Коберська Н.М., Вернюк Я.С.,
Власюк О.П., Ганжа М.В., Гузь Я.В.,
Крайлюк Л.В., Локшук І.М., Русак О.Л.,
Сташук О.А., Токар І.В., Чернієнко В.А.,
Шеретюк Р.М., 2025

ISBN 978-617-8161-72-9 © "Волинські обереги", 2025

ЗМІСТ

Передмова	5
-----------------	---

РОЗДІЛ 1. Видатні персоналії мистецької освіти Рівненщини

<i>Сташук О.А.</i> Михайло Йориш: на «золотому перетині» долі	8
<i>Крайлюк Л.В.</i> Олена Охримик: мисткиня та педагог	26
<i>Вернюк Я.С.</i> Творчо-педагогічний феномен Степана Шевчука	44

РОЗДІЛ 2. Технології сучасної мистецької освіти (на прикладі досвіду кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету)

<i>Шеретюк Р.М.</i> Міжнародна діяльність кафедри образо- творчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету: вектори і здобутки	69
<i>Власюк О.П.</i> Сучасні методи і форми організації освіт- нього процесу на кафедрі образотворчого та декоративно- прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівнен- ського державного гуманітарного університету	94
<i>Ганжа М.В.</i> Потенціал занять з художньо-проектної гра- фіки як чинник понятійно-образного осмислення особис- тості в умовах гурткової роботи	118

<i>Чернієнко В.А.</i> Мотиваційні сенси тематики кваліфікаційних завдань здобувачів творчих спеціальностей	130
<i>Токар І.В.</i> Природа як джерело творчості	149
<i>Локишук І.М.</i> Інтерпретація традиційних художніх тканин студентами кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука Рівненського державного гуманітарного університету	174
<i>Русак О.Л.</i> Практика сучасних технологій в художньому різьбленні по дереву	187

РОЗДІЛ 3. Мистецтво і мистецька освіта в контексті глобальних викликів сьогодення

<i>Антонюк-Коберська Н.М.</i> Художня освіта в умовах війни: мистецтво як форма спротиву	201
<i>Гузь Я.В.</i> Під землею: мистецтво в укритті як форма культурної адаптації в умовах війни (на прикладі України та міста Рівного)	217

ОЛЕНА ОХРИМИК: МИСТКИНЯ ТА ПЕДАГОГ

Крайлюк Любов Валентинівна,

кандидат мистецтвознавства

доцент кафедри образотворчого та декоративно-
прикладного мистецтва імені Степана Шевчука

Рівненський державний гуманітарний університет

ORCID 0000-0001-6232-7533

e-mail: krajluk65@ukr.net

Анотація. Художній текстиль в усій різноманітності своїх втілень протягом останніх десятиліть постає на мистецькій мапі Рівного як поле для пошуків нової естетики та свіжого погляду на дійсність. Ця традиційно декоративна галузь щораз активніше тяжіє до образотворчості і може у своїх вершинних проявах претендувати на дослідження сучасного стану соціуму і людини. Важливим стимулом для розвитку художнього текстилю Рівненщини, попри слабкість інституційної підтримки особливо в останні роки, стало запровадження та функціонування фахової мистецької освіти. Нові художні смисли кристалізуються у процесі демократичної конкуренції між творчими ідеями майстринь різних поколінь, що вказує на формування школи художнього текстилю. Серед інших видів мистецтва саме текстиль найширше представлений на міжнародних виставкових заходах, в тому числі і доробком молодшої генерації майстринь.

Олена Охримик – яскрава представниця львівської мистецької школи, художниця текстилю та живописець, присвятила 13 років творчій та педагогічній праці в Рівному. Секрети ткацької майстерності мисткиня отримала від Марти Токар, живопису її навчав Карло Звіринський. Її професійне становлення відбувалося на засадах українського колоризму, який у 60-х роках минулого століття плекався у Львові як своєрідна форма спротиву соціалістичному реалізму. Цей унікальний досвід знайшов своє вираження у живописі та текстильних пошуках художниці, де колір і форма завжди напружені. Художниця протягом десятиліть плідно експериментує у різних галузях образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. О. Охримик відома своїми досягненнями в галузі інтер'єрних тканин та інтерпретації сценічного народного вбрання. Тематика її текстильних творів та живопису зосереджена на природних мотивах, інтерпретованих через виразні кольорові та композиційні рішення на межі фігуративності. Образний лад гобеленів О. Охримик

характеризується потужним емоційним звучанням і тонким драматизмом завдяки унікальному поєднанню кольорів. Її гобелени та полотна поряд із творчими здобутками учнів продовжують розвивати традиції українського мистецтва.

Ключові слова: композиційна структура, стилістичні особливості, текстиль, гобелен, колорит.

Abstract. Since last decades artistic textile having huge variety of its presentation has been becoming the field for new esthetic research and new point of view according to the surrounding on Rivne artistic map. This traditional ornamental branch is getting closer to pictorial art and in perfect manifestations it can even pretend to research modern social and human being conditions. The implementation and function of vocational art education were the important motivation to develop Rivne region artistic textile despite of weak institutional support especially in recent years. This paper studies beginnings and current issues of Rivne Cloth Art School becoming. New artistic senses are polished in the process of democratic competition through craftswomen creative ideas of different generations. This fact demonstrates the formation of Rivne Artistic Textile School. It is textile that is presented at international exhibitions among other kinds of arts including contribution of younger generation craftswomen.

Olena Okhrymyk is a brilliant representative of the Lviv art school, a textile artist and a painter, has devoted 13 years to the creative and the pedagogical activity in Rivne. The artist got weaving skills secrets from M. Tokar and paintings lessons were taught by K. Zvirynskyi.

Her professional development has taken place on the basis of Ukrainian colourisms that was developed in Lviv in the 60's of the past century as a form of resistance to the socialist realism. The artist has been experimenting successfully for decades in different areas of fine and decorative art. O. Okhrymyk is famous for her achievements in the field of interior fabrics and stage folk outfit interpretation. The subject matter of her textile works and paintings is focused on nature motives interpreted through the expressive color and compositional decisions of figurative approach. Her tapestries and canvases along with the creative achievements of students continue to develop the traditions of the Ukrainian arts.

Keywords: the composite structure, stylistic features, textile, gobelin, flavor.

Постановка проблеми. В актуальному образотворчому просторі Рівненщини вагоме місце посідають випускники

Львівського державного інституту прикладного і декоративного мистецтва (нинішня Львівська національна академія мистецтв). Саме їх творчість часто продовжує та розвиває європейські культурні традиції, тяжіючи до експериментального поєднання етнічних та глобальних проявів. Вихованці львівської школи відіграють важливу роль у становленні професійної мистецької освіти у Рівненській області. Таким чином, симбіоз регіональних та європейських чинників має різноманітні прояви у мистецькому житті Рівного, а особливості розвитку здобутків певної мистецької школи у окремому культурно-мистецькому осередку постають як актуальна мистецтвознавча проблематика. Яскравим прикладом розвитку львівської колористичної традиції в культурному середовищі Рівного постає творча та педагогічна спадщина Олени Охримик. Метою дослідження є виявлення витоків та висвітлення особливостей її художньої творчості, а також загальна характеристика педагогічної діяльності.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Доробок Олени Охримик у галузі художнього текстилю в загальних рисах розглянуто у фундаментальному п'ятитомнику «Історія декоративного мистецтва України» [1, с. 238, 248, 252]. Видання акцентує увагу на прекрасних інтер'єрних тканинах та сценічних костюмах майстрині. Творча та педагогічна діяльність О. Охримик побіжно висвітлювалася І. Локшук [2], а також оглядалася у рівненській пресі [3; 4; 5]. У Рівненському обласному краєзнавчому музеї 2005 р. відбулася ювілейна виставка мисткині «Кольорова Україна», на якій було презентовано 45 творів. Коментуючи виставку, рівненська журналістка Л. Марчук цитувала мистецтвознавця Віктора Луця: «...у роботах Олени Охримик відчутний вплив львівської школи. Кожна робота є довершеною. Тут і тонкий

колерит, і відчуття тонів. Ми вперше зіткнулися з такими гарними.... Вражає різнобічність майстра, що працює в різних техніках та жанрах» [5]. О. Тищенко наводить слова рівненської художниці Тетяни Лукашевич, що прозвучали на відкритті виставки: «Ваша експозиція звучить як оголений нерв» [4]. На сьогодні не існує цілісної наукової розвідки про мистецьку спадщину художниці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним з найяскравіших проявів декоративно-прикладного мистецтва Рівненщини кінця XX – початку XXI ст. є художній текстиль. Закорінений у традиційне ткацтво Волині та Полісся, цей напрям у радянські часи був розвинутий майстрами художнього текстилю Алевтиною Єлсуковою, подружжям Липових, Тетяною Лукашевич. Технічну базу для розвитку і функціонування дизайну текстильних виробів надавав Рівненський льонокомбінат – у ті часи одне з найпотужніших підприємств України в галузі легкої промисловості. Новий етап у розвитку художнього текстилю, найбільш цікавий та плідний, пов'язаний зі створенням на базі Інституту культури Рівненського державного гуманітарного університету нового напрямку, який продовжує у наш час активно розвиватися, – підготовки майстрів декоративно-прикладного мистецтва. Саме тут, на базі кафедри українознавства, розпочалися студії традиційного ткацтва регіону. І якраз тоді, у другій половині 1990-х рр., зі Львова до Рівного були запрошені для викладання художниці, майстрині художнього текстилю – Марта Токар, Іванна Токар та Олена Охримик. Значною мірою завдяки їх багатолітній праці кафедра, що носить нині назву образотворчого та декоративного мистецтва імені Степана Шевчука, має вагомі здобутки у розвитку культурно-мистецького життя регіону. Серед найрозвинутіших напрямів

мистецької освіти Рівного останнім часом виокремлюється художній текстиль, про що свідчить низка виставкових заходів у Рівному, Києві, Кросно (Польща), у яких експонувалися твори текстильного мистецтва викладачів і випускників Рівненського державного гуманітарного університету.

Олена Охримик народилася 8 серпня 1945 р. у Харкові. Після Другої світової війни її батьки переїхали з дворічною донькою до Львова, через те, що місцевість, де сім'я мешкала у Харкові, була розбомблена і пограбована. Батько був учасником Другої світової війни, служив військовим зв'язківцем. У Львові він здобув професію складува і допомагав відроджувати поруйновані через військові події лабораторії політехнічного та медичного університетів м. Львова. Як згадує Олена Степанівна, родина мешкала в надзвичайно важких умовах: у маленькому підвальному приміщенні на вулиці Чкалова, 26 (нині вул. Тугай-Барановського) тулилися не лише батьки і старша на 17 років за Олену сестра Аїда, але й молоді художниці Тереза Егриш та Едіта Ілку, родом із Закарпаття. Складні побутові обставини, у яких проходило дитинство Олени Степанівни, врівноважувалися напрочуд цікавим духовним оточенням. Тут збиралися такі відомі в майбутньому мисткині, як Теодозія Бриж, Марта Токар та ін. Це були друзі і однокурсниці Аїди Охримик – один з перших випусків Львівського державного інституту прикладного і декоративного мистецтва.

Розмови, які з наймолодших літ чула Олена Охримик, стосувалися переважно творчості. Як згадує М. Токар «...ці люди не займалися мистецтвом. Вони мистецтвом жили» [6]. Можливо, саме тому питання вибору майбутньої професії майже ніколи не стояло перед юною Оленою, хоча її доля надалі складалася нелегко. Майбутня художниця рано осиро-

тіла. Першим помер батько, у той час Олені було вісім років. Через рік світ покинула мати, яка не пережила втрати чоловіка. Невдовзі через низку сімейних обставин Олена Охримик змушена була переїхати на декілька років до тітки, яка мешкала в Ставрополі. Там вона закінчила середню школу. До Львова дівчина повернулася через п'ять років, де вступила на навчання до училища прикладного мистецтва ім. І. Труша. Серед спеціальностей, які пропонувалися студентам учили-

ща, Олена обрала художнє ткацтво. Старша сестра Аїда на той час вже була заміжня, її чоловіком став відомий львівський скульптор Олександр Павлович Пилев, автор пам'ятників комуністичному політику Ярославу Галану у Львові та Данилу Галицькому в Галичі. Аїда Степанівна також активно займалася монументальною скульптурою.

Після закінчення художнього училища Олена Охримик два роки працювала у художньому салоні Львівської обласної організації спілки художників України. За зразками, розробленими

Олена Охримик
на тлі текстильної композиції
«Київська Русь» Оксани Мудрик
(2003 р., керівник О. Охримик)

молодою мисткинею, виготовлялася серійна продукція (декоративні верети, серветки, шарфи, за народними мотивами – сучасні жіночі строї тощо). Відчуваючи потребу у поглибленні фахових навичок, Олена Охримик вступила до Львівського державного інституту прикладного і декоративного мистецтва на відділення художнього текстилю. На першому курсі вийшла заміж за випускника цього ж навчального закладу Михайла Йосиповича Дзядика, який на той час вже працював живописцем у монументальному цеху Львівського художнього комбінату, виконуючи монументальні мозаїки, сграфіто, вітражі. Жити доводилося в сутужних умовах, в одній кімнаті з батьками нареченого, але жодні побутові чи матеріальні проблеми не перешкоджали головному – прагненню творити. Живопис Олені Охримик викладав видатний львівський живописець Карло Йосипович Звіринський. У 1950-х К. Звіринський познайомився із Л. Щуром та Б. Сойкою; із цього знайомства згодом виникла ідея національного виховання молодих людей засобами мистецтва. Із десятків студентів К. Звіринський для своєї підпільної школи обирав небагатьох, заздалегідь перевірених на порядність. Його послідовниками стали Зеновій Флінта, Іван Марчук, Петро Маркович, Олег Мінько, Андрій Бокотей, Роман Петрук. Левко Щур був близьким другом Михайла Дзядика, хресним батьком старшої доньки подружжя Наталки, таким чином до цієї когорти разом з чоловіком долучалася і Олена Охримик. Збиралися двічі-тричі на тиждень у невеликій кімнаті на вул. Лисенка, 22-б. Опіка над молоддю давала свої плоди, примножувала сили та рішучість для подальшої роботи. Студенти, заангажовані у творчому просторі вчителя, почергово влаштовували виставки у своїх тісних помешканнях. Михайло Дзядик також був вихованцем тієї плеяди, хоча він, через деякі розбіжності в поглядах на фахові питання, був дещо осторонь їх виставкової активності.

Як зазначає Є. Шимчук, соціально зумовлені потреби соцреалізму зіткнулися із концептуально-ексцентричним мистецтвом Карла Звіринського, прирікаючи його відкриття на десятиліття ізольованості від суспільно-громадської арени. Проте затиснені в рамки творчої майстерні ідеї митця, покликані помножувати культурні винаходи людства, промовляли до розуму сердець найближчих та найвірніших його учнів. Так поступово творилася львівська мистецька школа, яку нині умовно означаємо напрямом «українського колоризму», що яскраво проявився у багатьох видах декоративного мистецтва – кераміці, графіці, пластиці, текстилі [7]. Історію світового та українського мистецтва Олена Охримик вивчала під керівництвом одного з найвідоміших в Україні теоретиків кольорознавства – професора Володимира Овсійчука. Він, як пригадує художниця, завжди акцентував увагу на проблемах кольору. Середовище, у якому формувалося творче обличчя О. Охримик, було насичене культурними подіями, часто неофіційними. Роки становлення майбутньої мисткині, так звана «відлига» – 1960-1970-ті – були позначені літературними вечорами: Львів слухав голос Василя Симоненка, вулицями ходили вертепи. Це був час початку творчості Любомира Медвідя – поета і художника, Івана Драча, Дмитра Павличка, Грицька Чубая, Ліни Костенко. У ці роки сформувався потужний колористичний характер живописних творів Р. Сельського. Серед мистецьких подій того періоду Олена Охримик окремо виділяє кінематограф Сергія Параджанова, якого вона називає іконою українського стилю. Улюблені фільми – «Тіні забутих предків» та «Цвіт гранату» мали величезний вплив на творчість, формуючи естетичне кредо мисткині. Львів збирав найталановитіших вільних духом українців. Таким чином у Львові сформувалося

потужне, альтернативне офіційній доктрині мистецьке середовище, що виплекало багато відомих в майбутньому імен.

Колоризм проявився у творчості Олени Охримик через тісно переплетені між собою живопис і художній текстиль. Керівником дипломної роботи у Львівському державному інституті прикладного і декоративного мистецтва була Марта Василівна Токар, яка ще під час навчання захопила молоду художницю костюмологією, мистецькими інтерпретаціями українського народного одягу та інтер'єрних тканин. Багатолітня творча співпраця Олени Степанівни з чоловіком, відомим львівським живописцем Михайлом Йосиповичом Дзяди́ком, викладачем Українського поліграфічного інституту у Львові (нині – Академія друкарства), та згодом з доньками Наталею та Іванною, які також обрали мистецький шлях, виявляють колористичні здобутки у розмаїтих галузях: живописі, текстилі, художній обробці скла. Після завершення навчання Олена Охримик працювала художником-оформлювачем Львівського будинку моделей. Займалася організацією та оформленням художніх виставок, ткала гобелени та створювала тканини для сучасного сценічного одягу, призначеного для виступів колективів народної творчості. Олена Охримик є авторкою костюмів для хору хлопчиків «Дударик», що був зорганізований при львівському Будинку вчителя у 1970-х рр. Наступний ансамбль сценічного одягу за карпатськими мотивами мисткиня виконала для хору Будинку творчості ім. Гагаріна у Львові. У 1980-х рр. Олена Степанівна отримала ще й перший педагогічний досвід – упродовж вісімнадцяти років вона викладала у Львівській дитячій художній школі імені Олекси Новаківського.

Педагогічна діяльність не заважала займатися мистецтвом: основні відгалуження – художні тканини та живопис –

взаємодіють між собою сюжетно та колористично. Текстиль, окрім чудової колекції сценічних костюмів та інтер'єрних тканин, інспірованих переважно традиційним одягом карпатського та волинського регіонів, охоплює значну кількість гобеленів, образне втілення яких має власну еволюцію. Рання творчість Олени Охримик позначена серією гобеленів, що інтерпретують українські природні та етнографічні мотиви: «Пейзажі мого дитинства», «Писанковий», «Портрет з птахом», «Карпатський мотив», «Весняний наспів», «Перевесло».

Олена Охримик «Прикарпаття», 1984.

Гобелен, вовна, ручне ткацтво

Образний стрій цих творів наповнений багатою символікою, що відтворює діалог з глибинними архетипними образами дерева, квітки, птаха. В основі натхнення, як стверджує Олена Степанівна, лежать писанкові мотиви різних регіонів України, що потребують рисункової конкретності і колористичного розмаїття активних кольорів – жовтого, червоного, зеленого, чорного. Динамічні компози-

ційні побудови ранніх гобеленів мисткині часто позбавлені фігуративності. Колір у них виступає основним чинником

композиційної структури. Завдяки активному ритму контрастних за формою і колоритом плям твори асоціюються з карпатськими краєвидами, наповненими бурхливими природними контрастами, та запальним фольклором гуцулів. Життєствердні текстильні поліхромії з перевагою теплих нейтральних та насичених тонів, доповнених контрастами бірюзових та темно-синіх відтінків акумулюють потужну візуальну енергію. Іноді контраст ранніх творів художниці є майже ахроматичним з чорно-фіалковими та блідо-жовтими вкрапленнями, що створює майже драматичний ефект. Такою кольоровою гамою відрізняється триптих «Ліс», виконаний Оленою Охримик як пандан до трьох гобеленів Оксани Риботицької «Сад» (1971). Декоративні панно прикрашали інтер'єр кав'ярні санаторію «Рубін» в м. Трускавець. Першостихія природи передається через фактуру, композиційний ритм та колір текстильного полотна. Гобелени Олени Охримик 1990-х – початку 2000-х рр., сповнені пластичної рівноваги, витончені в зіставленні найтонших кольорових нюансів, відтворюють філософські роздуми художниці про місце людини у Всесвіті. З роками площинна колористична декоративність поступила місцем пошукам фактурної виразності у більш нюансних кольорових зіставленнях. Незмінними залишаються монументальні характеристики гобеленів. Так, наприклад, у гобелені «Композиція №1» пульсуючий ритм композиційного вирішення навіює асоціації з космічними стихіями та, водночас, з мікрокосмосом людської душі, сповненої спалахів-думок. Колір композиції повністю бере на себе емоційне навантаження: тут домінують складні поєднання фіолетово-сірих кольорових тональностей, доповнених найтоншими нюансами жовтуватих відтінків. Фіолетові темні відтінки вносять мінорні ноти в настроєву тональність твору.

Таким чином гобелен «Композиція №1» передає ледь вловимі передчуття апокаліптичної тривоги. В динамічних, інспірованих ритмами сучасного життя текстильних полотнах Олени Охримик співіснують візуальні метафори вітальності, драматичних переживань та світлої надії на прояви Божественного в людині. У них завжди присутня строга композиційно-колірна дисципліна, адже, як зазначає О. Федорук, «випадковість мазка у просторі колоризму виключена, бо тут діє принцип пазла: мазок-ключ входить у мазок-соту; ключ і сота нероздільні, взаємоприживлені» [8].

Олена Охримик «Перевесло»,
1995 р., проєкт гобелена

Інша улюблена творча галузь Олени Охримик – живопис. Художниця віддає перевагу олійній техніці. В просторих жанрових рамках натюрморту, пейзажу, «ню» Олена Степанівна вмістила велетенську палітру почуттів та глибинні світоглядні сенси. Життєствердне поєднання м'яких і водночас контрастних барв моделює оголені фігури, втілюючи ніжність та самодостатність жіночої вроди. Так, в олійному полотні «Жінка з собакою» (1993 р.) мисткиня засобами тонального і кольорового контрасту створює

Олена Охримик «Зародження», 1995 р., гобелен узагальнений

образ теплої, тендітної і вразливої жіночності, задля досягнення монументальності зображення майже уникаючи моделювання.

Серед живописних творів художниці слід відзначити серію надслучанських краєвидів, в яких силою вишуканих кольорових зіставлень вдалося передати поетичність поліського краю. Одним з найулюбленіших для мисткині став мотив води, який акумулює в собі моменти спокою і тиші. Ось чому в кольоровій гамі пейзажних творів Олени Охримик переважають блакитні та пастельно-вохристі відтінки з яскравими контрастними акцентами. Як стверджує авторка, на відміну від Галичини, природа Волині стриманіша у своїх кольорових і ритмічних характеристиках. «Я потрапила в край різноманіття зелені, спокійних озер та дивовижних рідкісних птахів (зокрема чорного лелеки). Цей пейзажний спокій вплинув на менталітет мешканців краю – тут панують доброзичливість, почуття гумору, самодостатність. Навіть побудова композиції пейзажу будується на горизонталях, що підкреслює менталітет волинян» – резюмує авторка. У творах Олени Охримик природа Волині постає як поетична метафора людської душі та світобудови, втілена засобами ритму та кольору. Варто зазначити, що заняття художнім текстилем позначилося і на живописних творах мисткині – вони не порушують площинності сприйняття, незважаючи на фігуративність візуального відображення, не потребують перспективних та світлотіньових ефектів.

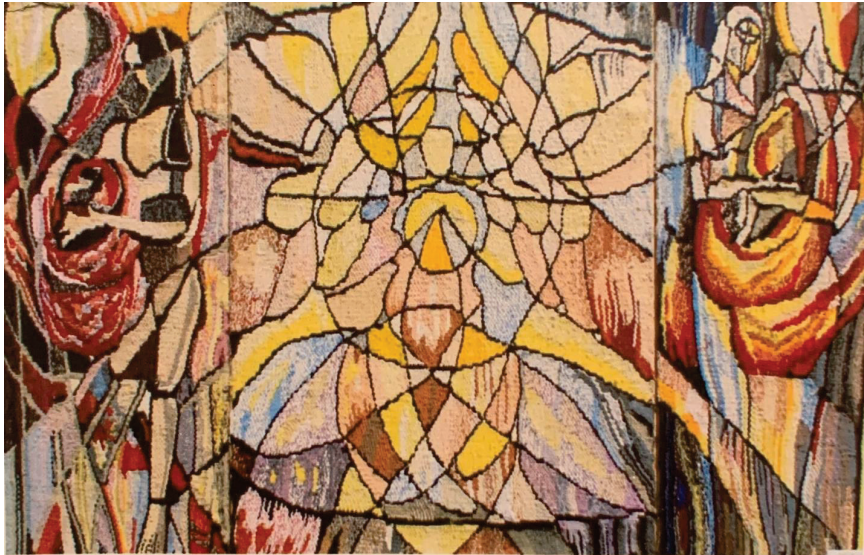
Інший улюблений жанр Олени Охримик – натюрморт, який також слугує, як і пейзажна композиція, формальною рамкою для вираження надзвичайно емоційного звучання кольору. Кожен з натюрмортів має власну настроєвість, виражену через експресивний ритм мазків та кольорове вирішення. Натюрморти мисткині демонструють свободу творчого пошуку, поєднання різних технік виконання. Живопис Олени Охримик має виразно індивідуальний ритмічно-

колористичний почерк, що позначений емоційністю тональних зіставлень та монументальністю композиційної побудови. Форма, простір, освітленість мотиву трактовані площинно, через формальні засоби лінії і плями, які, в свою чергу, отримують естетичну самодостатність. Колористичність олійних полотен мисткині конденсує широкий спектр суб'єктивних переживань авторки. Живописний творчий доробок Олени Охримик розміщений, на жаль, у приватних колекціях переважно за кордоном: у Німеччині, Польщі, Канаді. Полотно «Над Случем» зберігається у фондах Рівненського обласного краєзнавчого музею.

Педагогічна діяльність Олени Охримик заслуговує окремої уваги. Лише особистість, яка постійно самовдосконалюється на творчій ниві, може продуктивно працювати з обдарованою молоддю. Як уже зазначалося, педагогічна діяльність мисткині розпочалася у Львівській дитячій художній школі імені Олекси Новаківського і продовжилася в 1998 – 2011 рр. на кафедрі українознавства (нині – кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука) Рівненського державного гуманітарного університету.

Увага до особистості, вміння відчутти і підтримати творчу індивідуальність кожного студента визначають педагогічну методологію мисткині. Про успіхи Олени Степанівни у викладанні фахових дисциплін свідчать понад вісімдесят дипломних робіт, виконаних під її керівництвом. Серед найцікавіших слід відзначити гобелени Тетяни Грушицької «Стихія» (2007), Наталії Шкетіної «Посмішка мами» (2004), Вікторії Бордзеховської «Дикі танці» (2005), Тетяни Покотилук «Гірськими стежками» (2005), Майї Камінської «Зародження» (2005) та «Життя в ім'я України» (2006), Людмили

Тимечко «Символи зими», «Сон мавки» (2006), Андрія Демчука «Козацька доба» (2001), Жанни Єліяви «Великодня писанка» (2002). Ці твори прикрашають постійну експозицію творчих робіт студентів у холах головного корпусу Рівненського державного гуманітарного університету.

Майя Камінська «Зародження», 2005 р., гобелен.

Керівник – О. Охримик

Важливо зауважити, що образні характеристики здобутків учнів мисткині відзначаються розмаїттям, що вказує на педагогічну чуйність Олени Охримик. Колір та ритм виступають у вищезгаданих гобеленах головним образотворчим чинником монументальних композицій, домінуючи над фігуративністю або цілком уникаючи її. Про своїх студентів художниця може розповідати безконечно, вона їх всіх (понад дев'яносто) пам'ятає поіменно і пригадує весь творчий процес від ескізної частини до захисту кваліфікаційних робіт.

Так, наприклад, випускниця кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва Анна Пілюгіна, що навчалася фахових дисциплін під керівництвом Олени Охримик, нині працює ведучим сценографом у Рівненському обласному музично-драматичному театрі. Уміння розгледіти індивідуальність початківців у мистецькій царині стало запорукою педагогічних успіхів художниці.

Тетяна Грушицька «Стихія», 2007 р., гобелен.

Керівник – О. Охримик

Висновки і перспективи. Таким чином, традиції львівського колоризму отримали дуже індивідуальне втілення у творчості Олени Охримик, масштабній в кількісному та якісному вимірах. Емоційний спектр доробку мисткині коливається від тонких ліричних нот до напружених, майже драматичних ефектів, що досягаються засобами кольорового та композиційного вирішення. Високий фаховий рівень та творчий темперамент окреслюють особистість львівсько-рівненської художниці. Важливо, що колористичні досягнення мисткині отримують своєрідне продовження та розвиток через творчість її численних учнів. Проблема школи рівненського художнього текстилю як складової українського декоративно-прикладного мистецтва актуальна в контексті вивчення регіональних та локальних осередків. Імена Марти та Іванни Токар, Олени Охримик, Тетяни Лукашевич є чільними в контексті формування цієї школи. Висвітлення творчих та педагогічних здобутків О. Охримик перспективні для досліджень у культурологічному аспекті та можуть бути використані у масштабніших наукових розвідках, у тому числі й міждисциплінарних.

Список використаних джерел

1. Історія декоративного мистецтва України : У 5 т. / голов. ред. Г. Скрипник, НАН України ІМФЕ ім. М. Т. Рильського Київ, 2016. Т. 5. 546 с. 266 іл.
2. Локшук І. М. Художня професійна тканина м. Рівного крізь призму діяльності університетської майстерні. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Зб. наук. праць: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. У 2-х т. Вип. 19. Рівне: РДГУ, 2013. Т. 1. С. 69-72.*
3. Угринчук І. «Кольорова Україна» в Рівному. *Рівне вечірнє*. № 56. 2005. С. 3.

4. Тищенко О. «Кольорова Україна». *Рівне Час*. Ч. 27 (280). 2005. С. 65. Марчук Л. Гармонія кольорів художниці Олени Охримик. *Сім днів*. Ч. 43. 2005. С. 5.
6. Записано зі слів М. Токар на відкритті персональної виставки Євгена Безніска у рівненській галереї мистецтва «Євро-Арт» 27.04.2012 р.
7. Шимчук Є. Спостереження за мистецьким досвідом в Україні (1989-2008) // Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка XX століття: Антологія / Упоряд. Р. М. Яців. Част. 2. Львів: Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України, 2012. С. 333.
8. Федорук О. Колоризм Іви Павельчук. URL: <http://ivapavelchuk.com/ua/articles/116-absctraction-fedoruk>

Наукове видання

Авторський колектив:

Антонюк-Коберська Н.М., Вернюк Я.С., Власюк О.П., Ганжа М.В.,
Гузь Я.В., Крайлюк Л.В., Локшук І.М., Русак О.Л., Сташук О.А.,
Токар І.В., Чернієнко В.А., Шеретюк Р.М.

**ПРОФЕСІЙНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА РІВНЕНЩИНИ:
персоналії, технології, виклики сьогодення**

Монографія

Матеріали подано в авторській редакції

Технічний редактор
Віталій Власюк

Підписано до друку 05.05.2025 р. Формат 60х84 1/16.

Папір офсетний. Гарнітура «PT Serif». Друк цифр.

Ум. друк. арк. 13,72. Наклад 100 пр. Зам. 30.

Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;

e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи
ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано в друкарні видавництва «Волинські обереги».